

בְּדָבָר זֶה. וְהַדָּבָר יְדוּעַ שֶׁלְדַבְּרֵי אוֹתוֹ הֵהָקֵשׁ הַמְפָרֵשׁ בְּסִפְרֵי אֵין הָאֵב מִפֶּר
 אֲלֵא נִדְרִים שֶׁהַבְּעַל מִפֶּר, כְּמוֹ שֶׁמְפָרֵשׁ⁴. אָבֵל קָשָׁה⁵ לִי דָבָר זֶה יָמִים
 רַבִּים, וְאָמַרְתִּי שְׂוֹדָאִי⁶ דְּבָרִים אֱלוֹ לִר' שֶׁמְעוֹן הוּא לְבָדוּ, שֶׁסֶתֶם סִפְרֵי ר'
 שֶׁמְעוֹן, וְאֵלוֹ הָיוּ דְבָרִים אֱלוֹ הִלְכָה לָא הָוָה שְׁתִּיק גְּמָרָא מְנִיָּה⁷, שֶׁלֹּא
 תִּמְצָא לְעוֹלָם אוֹתוֹ הֵהָקֵשׁ בְּשָׁנֵי תַלְמוּדִין⁸ וְלֹא בַתּוֹסֶפֶתָא...⁹ וְהוּא
 הַנִּרְאָה¹⁰ לִי, וְהָאֵל¹¹ יִצְיָלְנוּ מִכָּל שְׁגָגָה.
 12

(ה) [השאלה¹ - בהל' איסורי ביאה טו, ב, שאין לוקין על ביאת חייבי
 לאוין בלי קידושין לפניו, שהוא לכאורה בניגוד לגמרא כתובות לה:]

10 התשובה

זו² השאלה והקשיא ודאי ראויה היא³ לעיין בה הרבה, וחכמים גדולים
 ככם הם שיקשה להם דבר זה. ובשעה שחברתי החבור עמדי בדבר זה
 כמה ימים, והנסחא הראשונה⁴ שחברתי תחלה, שהקציתיה מלבי ולא
 העתקתי⁵, כתוב בה כפי הנראה מהלכה זו אלבא דר' יצחק ולכאורה⁶

בלאו, סי' שכ"ו. מובאת במגדל עוז בהלכה הנדונה. 2. בנ"א לית. ונ"א (מ'זו'): זאת
 השאלה ודאי. 3. נ"א (מ'זו'): שאלה זו בוודאי שכל חכם ראוי לשאול אותה. 4. נ"א:
 שמפורש. ונ"א: שמפורש שם. ונ"א: שפירש שם. 5. כך נראה לנקד, כפועל בעבר. ונ"א:
 הוקשה. 6. נ"א: שבוודאי. 7. נ"א: מינה. מגדל עוז: מינייהו (ומוסב על 'דברים'.
 ולגירסת הפנים מוסב על ההקש). 8. נ"א (מ'בשני'): באחד משני התלמודים. 9. כאן בא
 המשך משא ומתן הלכתי, ודילגנו עליו. 10. נ"א (מ'והוא'): זה הוא שנראה. 11. בנ"א
 נוסף: יתעלה. 12. כאן באות עוד ארבע תשובות, ודילגנו עליהן במהדורתנו.

1. השאלה השש עשרה מתוך כ"ד השאלות. הנוסח המלא של השאלה - ר' שו"ת מהד'
 בלאו, סי' שמ"ה. ע' השגות הראב"ד בהלכה הנדונה, ובהל' סנהדרין יט, ד. התשובה
 הובאה במגדל עוז (בהל' סנהדרין) ובמגיד משנה (בהל' איסורי ביאה). 2. נ"א:
 זאת. 3. נ"א (מ'ראויה'): ראוי הוא. 4. בנ"א נוסף: הילדה (ע' סוטה מג:). והכוונה
 לנוסח הטיוטה הראשונה (ע' לעיל עמ' קצ"ו). 5. נ"א: העתקתי. ובנ"א נוסף: היה.
 כלומר: בנוסחה שחזרתי בי ממנה, ולא העתקתי לנוסח הסופי, היה כתוב וכו'. ובנ"א
 לית 'שהקציתיה', ולפי"ז אין פסיק אחר 'תחילה', והכוונה שאת הנוסחה הראשונה של
 הלכה זו כתב הרמב"ם מזכרונו מבלי עיון בספרים, ורק בשלב השני עיין בגוף הספרים
 (ר' לקמן תקז, 2). ובנ"א, וכן במג"ע ובמ"מ, במקום 'שהקציתיה': שמקצתה. ולפי זה יש
 לשים פסיק גם אחרי 'מלבי', והכוונה שמקצת ההלכות בנוסחה הראשונה של החיבור נכתבו
 מהזיכרון מבלי עיון צמוד בספרים (ולא העתקתי) מוסב על הלכה זו). 6. כלומר:

דְּהָאֵי מִשְׁנַת אֱלוֹ נְעֻרוֹת, שְׁכַל הַבּוֹעַל חִיבֵי לְאוּיִן בְּהִתְרָאָה לּוֹקָה. וּבְעֵת
 שֶׁהֶעֱתַקְתִּי וְדִקְדַּקְתִּי כָּל שְׁמוּעָה וְשְׁמוּעָה⁷ מִן הַסְּפָרִים - לֹא סָמַכְתִּי עַל
 קִשְׂיָא זֶה, וְאָמַרְתִּי: לֹא נִיחַ תַּלְמוּד עָרוּךְ⁸ וְנִפְסַק הַהֲלָכָה⁹ מִמֶּשָׂא וּמִתָּן
 שֶׁל גְּמָרָא¹⁰ וַיֵּרָאָה לִי שְׁאִין בְּדִבְרֵים אֱלוֹ סַפֵּק כָּלֵל.
¹¹

5

(ו) נהשאלה' - בהל' שבת כ, ז, שמותר להוליך מציאה בשבת פחות פחות
 מד' אמות, שהוא לכאורה בניגוד לגמ' שבת קנג.]

התשובה

אֵל תִּקְטִינוּ עִצְמְכֶם², אִם אֵין אַתֶּם כְּרַבּוֹתִי - הֲרִי³ אַתֶּם חֲבָרִי, אֱלוֹפִי
 10 וּמִיִּדְעִי, וְכָל⁴ שֶׁהִקְשִׁיתֶם רְאוּי לְהִקְשׁוֹתוֹ. גַּם רְאִשֵׁי הַיְשִׁיבוֹת שֶׁהָיוּ בְּכָבֵל
 ז"ל⁵ תִּפְסוּ עַל⁶ פְּסָקָא זֶה כְּשֶׁהִגִּיעַ אֲלֵיהֶם הַחֲבוּר, עִם דְּבָרִים קָלִים
 שֶׁחֲלִילָה לָכֶם⁷ שִׁיסְתַּפְּקוּ לָכֶם, אֲבָל כָּל הַשְּׁאֵלוֹת הָאֵלוֹ שֶׁלָּכֶם לֹא יֵרְדוּ
 לְעַמְקוֹ. וְכִךְ יֵרָאָה לִי⁸ זֶה הִיא דַּעְתִּי בְּדִבְרֵי זֶה, וּמִי שֶׁיַּחֲלֵק עַל
 זֶה - יַחֲלֵק.

9

וממה שעולה לכאורה ממשנת אלו נערוות. א: וכל. מג"ע ומ"מ: וכל ביאור(ה). 7. במג"ע
 נוסף: על פירושה. 8. במג"ע נוסף: שבידינו. 9. נ"א: הלכה. 10. כאן בא המשך
 משא ומתן הלכתי, ודילגנו עליו. 11. כאן באות עוד שתי תשובות, ודילגנו עליהן.
 1. השאלה התשע עשרה מתוך כ"ד השאלות. הנוסח המלא של השאלה - ר' שו"ת
 מהד' בלאו, סי' ש'. הובאה במגדל עוז ובמגיד משנה בהלכה הנדונה. 2. מוסב על לשון
 השאלה: "יפרש לנו רבנו ההלכה באר היטב ולא נסור ימין ושמאל... כי אתה (במג"ע:
 אתם) הרבים ואנחנו בגלותנו מתי מספר". 3. מג"ע: הן. 4. בנ"א נוסף:
 מה. 5. נ"א: זצ"ל. ונ"א (מ'שהיו): ז"ל שהיו בכבל. ונ"א: שובב. 6. מג"ע:
 שובב ז"ל. ע' לעיל רפז, 15. ולפי הגירסה 'שהיו' (גם בלי ז"ל, אשר יכול להיות
 תוספת מאוחרת) - הרי שר' שמואל כבר לא היה בין החיים ב'דתקנ"ט. ר' דברי ש. אסף,
 'תרביץ', א', עמ' 109, הקובע כי ר' שמואל נפטר ב'דתקנ"ד. 6. נ"א: עלי. 7. במג"ע
 לית. 8. כאן המשך משא ומתן הלכתי, ודילגנו עליו. 9. כאן באות עוד שלוש תשובות,
 ודילגנו עליהן.

שורה 10 גם ראשי הישיבות שהיו בבבל וכו' - ע' הערה 5. והנה השגות איגרת י"ט
 מיוחדות להלכות שבת, ע' רפה, 7, ואין מקום להסיק ממנה על 'כל השאלות האלו
 שלכם'. נראה, איפוא, כי נשלחו אל הרמב"ם השגות נוספות של ר' שמואל, גם
 על הלכות אחרות.